

การพัฒนานวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทาง การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

Development of Tourism Innovation with a Smart Tourism Recommendation System in the Ban Prasat Community Tourism Route Nakhon Ratchasima Province

ศิริพร เลิศยิ่งยศ^{1*} รณชัย ชื่นธวัช² สุภาวดี มณีเนตร³ และนพดล เพิ่มสมบูรณ์⁴
Siriporn Loetyingyot^{1*} Ronnachai Chuentawat² Supawadee Maneenate³
And Noppadol Permsomboon⁴

วันที่รับบทความ : 03/01/2569
วันที่แก้ไขบทความ : 16/03/2569
วันที่ตอบรับบทความ : 20/03/2569

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยว 2) เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยว และ 3) พัฒนานวัตกรรมระบบการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เก็บข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำ ผู้ประกอบการและภาคีเครือข่ายจำนวน 40 คนที่มีความพร้อมด้านการศักยภาพกลุ่มและศักยภาพทรัพยากรเชิงพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและจัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ ทดลองเส้นทาง และถอดบทเรียน โดยมีการวิเคราะห์เนื้อหาแบบพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุมชนบ้านปราสาทมีศักยภาพโดดเด่นระดับโลกด้านโบราณคดีและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ และวิถีชีวิตของชุมชนอันเป็นฐานการเรียนรู้สำคัญของชุมชน 2) เกิดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายบ้านปราสาท 3 เส้นทางได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวบ้านธารปราสาท เส้นทางบ้านโนนวัด และเส้นทางเชื่อมโยงสองชุมชน 3) นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นเป็นระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่บูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ผ่านแพลตฟอร์มไลน์ และเว็บไซต์ ซึ่งช่วยยกระดับขีดความสามารถในการสื่อสารข้อมูลและสร้างประสบการณ์ใหม่ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อใช้เป็นต้นแบบเครื่องมือดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการข้อมูลท่องเที่ยว และช่วยกระจายรายได้สู่ผู้ประกอบการในท้องถิ่นผ่านเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

¹ รองศาสตราจารย์ ดร., สาขาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Associate Prof. Dr., Department of Management, Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Assistant Professor Dr., Department of Computer Science, Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Assistant Professor, Department of Economics, Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

⁴ อาจารย์, สาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Lecturer, Department of Human Resource Management, Faculty of Management Science, Nakhon Ratchasima Rajabhat University

*Corresponding author: E-mail address: siriporn.l@nrru.ac.th

Abstract

This research aims to 1) analyze the potential of tourism. 2) study tourism route and 3) develop tourism innovation through a smart tourism recommendation system to enhance Ban Prasat community tourism route tourism. This research is using participatory action research methods. Data were collected through purposive sampling of 40 key informants, including community leaders, entrepreneurs, and network partners who possess high group capacity and spatial resource potential for community-based tourism in Ban Prasat. This was achieved through in-depth interviews, potential analysis workshops, route testing, and lessons learned sessions. Descriptive content analysis.

This research found that 1) The tourism resources of the Ban Prasat community are a world-class archaeological site with academic significance and artistic learning centers, as well as showcasing and way of life of the community, serving as a vital learning foundation for the community. 2) A creative tourism route was created through the participation of the Baan Prasat network, connecting three nearby tourism areas: Ban Prasat Tourism Route, Ban Non Wat Tourism Route, and the route linking two communities. 3) The developed innovation is a intelligent tourism recommendation system that integrates Artificial Intelligence (AI) via Line and web-based platforms. This system effectively enhances communication capabilities and creates novel experiences for tourists. These research findings serve as a digital model for local government organizations and community-based tourism groups to manage tourism data, while simultaneously facilitating income distribution to local entrepreneurs through systematically linked travel routes.

Keywords: A Smart Tourism Recommendation System, Ban Prasat Community Tourism Route

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวปัจจุบันมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างให้ความสำคัญกับการสนับสนุน ส่งเสริมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดท่องเที่ยวเพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวทั่วโลกเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศของตนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงได้ถูกบรรจุเข้าไปในแผนพัฒนาประเทศในหลายประเทศ สำหรับประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศโดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มีการบูรณาการงานการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ชัดเจน กำหนดแนวทางส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง ฉบับที่ 13 (ประจำปี 2566 -2570) ที่ระบุถึง การปรับเปลี่ยนภาคท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทย โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ คุณค่า และความยั่งยืน ต้องคำนึงปัจจัยเสี่ยงทั้งภายในและภายนอก การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดการท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาคุณภาพการให้บริการเพื่อรองรับการขยายตัวการท่องเที่ยวในพื้นที่เศรษฐกิจ และส่งเสริมพัฒนา

คุณภาพชีวิตของคนในกลุ่มสังคม มุ่งเน้นการความเชื่อมโยงในภูมิภาคอาเซียนและ ระดับโลกอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ (National Economic and Social Development Board, Office, 2022) ซึ่งหน่วยงานของภาครัฐบาลต้องส่งเสริมศักยภาพของธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวให้สามารถเติบโต สนับสนุนภาคการผลิตและภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้เกิดความสมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศที่สอดคล้องกับศักยภาพในพื้นที่ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยในอนาคต

การพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ทำให้เครื่องจักรสามารถเลียนแบบทักษะที่ซับซ้อนของมนุษย์ได้ (Sheikh et al., 2023) โดยปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่มีการคาดการณ์สภาพแวดล้อมในการทำงานล่วงหน้า เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเหมาะสม (Nilsson, 2009) ปัจจุบันจึงนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย และสร้างนวัตกรรมใหม่ที่สามารถแก้ไขความผิดพลาดของข้อมูลข่าวสาร การบริหารจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยว เป็นต้น ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันสนับสนุนการท่องเที่ยวบนโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของสื่อผสม แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจใช้จ่ายในการท่องเที่ยวได้ง่ายขึ้นได้สัมผัสการท่องเที่ยวที่มีแบบแผน สะดวก และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ สร้างสรรค์เทคโนโลยี พัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากที่กล่าวมาช่องว่างของงานวิจัยที่สำคัญคือ ยังไม่มีการนำระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะมาบูรณาการเข้ากับบริบทการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวของเพื่อยกระดับประสบการณ์นักท่องเที่ยว (New Experience) ให้สามารถวางแผนการเดินทางได้อย่างสะดวกสบาย ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทจึงเป็นโครงการที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาขีดความสามารถการท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นผ่านกระบวนการสร้างนวัตกรรมจัดการเชิงสังคมและเศรษฐกิจที่เหมาะสมระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะประเด็นการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว โดยผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางท่องเที่ยวรวมทั้งขับเคลื่อนการท่องเที่ยวให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลในโครงการนี้จะทำให้ชุมชนมีความรู้ มีศักยภาพ มีความภาคภูมิใจ รู้คุณค่าในความเป็นคนในชุมชน และพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาที่มีการเชื่อมโยงตั้งแต่ต้นน้ำไปสู่ปลายน้ำของผู้ที่มีส่วนได้เสียซึ่งสามารถสร้างความร่วมมือกันเป็นเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นสร้างความพร้อมด้านกายภาพ และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการอันจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยวสูงสุด อันส่งผลให้เกิดการสร้างเครือข่าย เกิดการสร้างรายได้ ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาและหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท
3. เพื่อพัฒนานวัตกรรมท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

ทบทวนวรรณกรรม

1. **แนวคิดการท่องเที่ยว** การท่องเที่ยว ตามนิยามองค์การการท่องเที่ยวโลก (UNWTO, 2018) ให้ความหมายว่า กิจกรรมที่เกิดจากประชาชนเดินทางออกจากสถานที่ของตนไปยังสถานที่หนึ่งและพักอาศัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน นันทนาการ ธุรกิจ หรือมีวัตถุประสงค์อื่นสำหรับการเดินทางที่น้อยกว่า 1 ปี สำหรับในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2479 เริ่มใช้คำว่า “ท่องเที่ยว” และในปีพ.ศ. 2480 โดยคณะรัฐมนตรีพิจารณาความหมายของ “ท่องเที่ยว” ว่าหมายถึง การเที่ยวเตร่ การเดินทางที่มีจุดมุ่งหมาย สำหรับความหมายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Jittangwattana (2015) เป็นการประกอบกิจกรรมด้วยการนำปัจจัยการผลิตมาผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยวให้เกิดคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยว โดย Chatchakul (2014) กล่าวว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ที่ต้องอาศัยแรงงานและลงทุนสูง ครอบคลุมธุรกิจหลายประเภท สรุปได้ว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะดำเนินกิจกรรมการนำปัจจัยนำเข้า ผลิตสินค้าและบริการการท่องเที่ยวภายในและภายนอกราชอาณาจักรโดยมีค่าตอบแทนที่ครอบคลุมธุรกิจหลายประเภทเพื่อให้เกิดคุณค่าที่ตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวสูงสุด ซึ่ง Pike (2008) ระบุว่าแหล่งท่องเที่ยวต้องมี 6 องค์ประกอบ (6A's) ได้แก่ ความสามารถในการจัดโปรแกรมท่องเที่ยว (Available Package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) หมายความว่าถึงที่พักกิจกรรม (Activities) และการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service) ทั้งนี้ คนในชุมชนถือเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวที่สร้างความพึงพอใจ ความประทับใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอย่างต่อเนื่อง

2. **แนวคิดเกี่ยวกับระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ** เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาพัฒนาเป็นแอปพลิเคชันสนับสนุนการท่องเที่ยวบนโทรศัพท์เคลื่อนที่เพื่อให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของสื่อผสม (Multimedia) แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งแอปพลิเคชันสนับสนุนการท่องเที่ยวสามารถติดตั้งได้บนโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักท่องเที่ยว ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะได้นำเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์มาพัฒนาเป็นโปรแกรมแชทบอท (Chatbot) ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทำงานสื่อสารและตอบโต้กับนักท่องเที่ยวได้แบบอัตโนมัติด้วยการใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ และเรียนรู้ของเครื่องผ่านการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ โดยทำหน้าที่เสมือนเป็นมัคคุเทศก์ ที่นักท่องเที่ยวสามารถสอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวกับโปรแกรมแชทบอทผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยโปรแกรมแชทบอทจะตอบคำถามแบบอัตโนมัติซึ่งเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่นักท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้วางแผนท่องเที่ยวแบบอัจฉริยะตามความต้องการได้อย่างเหมาะสม

2.1 เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) คือ เทคโนโลยีที่ทำให้เครื่องจักรสามารถเลียนแบบทักษะที่ซับซ้อนต่างๆ ของมนุษย์ได้ (Sheikh et al., 2023) โดยปัญญาประดิษฐ์เป็นเทคโนโลยีที่มีการคาดการณ์สภาพแวดล้อมในการทำงานล่วงหน้า เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเหมาะสม (Nilsson, 2009) และปัญญาประดิษฐ์มีความสามารถในการรับรู้ การตั้งเป้าหมาย การริเริ่มการกระทำ และมีการปรับปรุงการเรียนรู้โดยใช้ความผิดพลาดมาเป็นส่วนป้อนกลับ (Rid, 2016) ซึ่งปัญญาประดิษฐ์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาหรือโปรแกรมที่สามารถทำงานและตัดสินใจได้เหมือนมนุษย์ โดยอาศัยการเรียนรู้และการประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ เทคโนโลยีนี้มีบทบาทสำคัญในหลายๆ ด้านของชีวิตประจำวัน ตั้งแต่การใช้งานในสมาร์ตโฟนจนถึงระบบที่ซับซ้อนในการแพทย์และอุตสาหกรรมต่างๆ โดยปัญญาประดิษฐ์แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ปัญญาประดิษฐ์ทั่วไป (Artificial General Intelligence - AGI) เป็น

ระบบที่มีความสามารถทางปัญญาเทียบเท่าหรือเกินกว่ามนุษย์ สามารถทำงานได้หลากหลายและปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย และ 2) ปัญญาประดิษฐ์จำเพาะ (Artificial Narrow Intelligence - ANI) เป็นระบบที่พัฒนาขึ้นเพื่อทำงานเฉพาะด้าน เช่น การรู้จำภาพ การแปลภาษา หรือการวิเคราะห์ข้อมูล ประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ และอนาคตของปัญญาประดิษฐ์ ได้นำมาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดค่าใช้จ่าย และสร้างนวัตกรรมใหม่แต่ก็มีความท้าทายที่ต้องเผชิญ เช่น ปัญหาความเป็นส่วนตัว ความปลอดภัย และผลกระทบต่อการทำงาน

2.2 การประมวลผลแบบกลุ่มเมฆ (Cloud Computing) คือ การให้บริการทรัพยากรคอมพิวเตอร์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเก็บข้อมูล การประมวลผล และการจัดการข้อมูล ซึ่งผู้ใช้งานเข้าถึงทรัพยากรได้ตามต้องการผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยไม่ต้องมีการลงทุนในฮาร์ดแวร์หรือซอฟต์แวร์ของตัวเอง (Mell and Grance, 2011; Ruparelia, 2016) และการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆเป็นลักษณะการทำงานของผู้ใช้งานคอมพิวเตอร์ผ่านอินเทอร์เน็ต ที่ให้บริการโดยบริการหนึ่งกับผู้ใช้งาน โดยผู้ให้บริการจะแบ่งปันทรัพยากรให้กับผู้ต้องการใช้งานนั้น ซึ่งการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆเป็นลักษณะที่พัฒนาต่อจากแนวคิดและบริการของความเสมือนจริง (Virtualization) และการบริการเว็บ (Web Service) โดยผู้ใช้งานไม่จำเป็นต้องมีความรู้เชิงเทคนิคสำหรับตัวพื้นฐานการทำงานนั้น ในส่วนความหมายของคำว่าก้อนเมฆ (Cloud) สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติของสหรัฐอเมริกาได้ให้คำจำกัดความของ “Cloud” ว่าเป็นอุปสรรคจากคำในภาษาอังกฤษที่แปลว่า “เมฆ” โดยกล่าวถึงอินเทอร์เน็ตโดยรวมในรูปแบบของโครงสร้างพื้นฐาน ในลักษณะคล้ายคลึงกับระบบไฟฟ้าหรือระบบประปาที่พร้อมให้บริการกับผู้ใช้งานเมื่อมีความต้องการใช้งาน ผู้ให้บริการการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆส่วนใหญ่จะให้บริการในลักษณะของเว็บแอปพลิเคชัน โดยให้ผู้ใช้งานผ่านโปรแกรมท่องเว็บ (Web Browser) ขณะเดียวกันซอฟต์แวร์และข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บไว้บนเครื่องให้บริการ (Server) ของผู้ให้บริการ ซึ่งการประมวลผลแบบกลุ่มเมฆนั้นจะถูกอธิบายถึงโมเดลรูปแบบใหม่ของเทคโนโลยีสารสนเทศในการใช้งานบนอินเทอร์เน็ตที่เน้นการขยายตัวได้อย่างยืดหยุ่น สามารถปรับขนาดได้ตามความต้องการของผู้ใช้ และจัดสรรทรัพยากรโดยเน้นการทำงานระยะไกลอย่างง่าย ที่ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นโครงสร้างพื้นฐาน

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Situational Analysis : SWOT) เป็นเทคนิคที่ใช้การวิเคราะห์ตรวจสอบสภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจ เพราะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจะมีผลต่อการกำหนดทิศทาง และกลยุทธ์การดำเนินงานในอนาคตจะไปในทิศทางใด โดยสถานการณ์หรือแรงผลักดันที่อยู่ภายนอกได้แก่ โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) จะไม่สามารถควบคุมได้และสถานการณ์หรือแรงผลักดันที่อยู่ภายในได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) จะสามารถควบคุมได้ และการทำแมทริกซ์ TOWS (TOWS Matrix) คือ การแสดงถึงกลยุทธ์ทางเลือก 4 ประการ คือ SO WO ST และ WT โดยการจับคู่ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน โดยการจัดทำกลยุทธ์ TOWS Matrix ตามแนวคิด David, (2011) ระบุว่า หลังจากที่ใช้บริษัทใช้ SWOT Analysis ประเมินสถานการณ์และสามารถจัดทำกลยุทธ์ทางเลือกได้ด้วยการจับคู่กันในรูปแบบแมทริกซ์ ที่เรียกว่า การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อนำไปสู่แนวทางปฏิบัติ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ SO คือ กลยุทธ์เชิงรุก 2) กลยุทธ์ WO คือ กลยุทธ์การพลิกตัว 3) กลยุทธ์ ST คือ กลยุทธ์การขยายตัว และ 4) กลยุทธ์ WT คือ กลยุทธ์ตั้งรับหรือป้องกันตัว

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบแนะนำการการท่องเที่ยวอัจฉริยะที่มีวิธีการพัฒนาและการนำไปใช้อย่างหลากหลาย โดยงานวิจัยของ Mondal (2025) ศึกษาความพร้อมและมุมมองของชุมชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) ความจริงเสมือน (VR) และ

บล็อกเชนมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า ความตระหนักรู้ของคนในชุมชนอยู่ในระดับสูงที่เห็นถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและต้องมีการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน ส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรม และพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ Sanjiwani et al., (2025) ศึกษาการยกระดับคุณภาพการบริการและนำแชทบอทที่ใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในหมู่บ้านท่องเที่ยวเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ และช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่นสามารถโต้ตอบกับแขกต่างชาติได้อย่างมั่นใจ สำหรับในประเทศไทย Sookkhee and Chatree (2024) ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชัน “น้องลำดวน” ไลน์แชทบอท เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อออกแบบและพัฒนาแอปพลิเคชัน “น้องลำดวน” ไลน์แชทบอทเพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวโดยใช้ Dialog Flow ร่วมกับ Line Messaging API ในกระบวนการประเมินประสิทธิภาพ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาสามารถสร้างเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

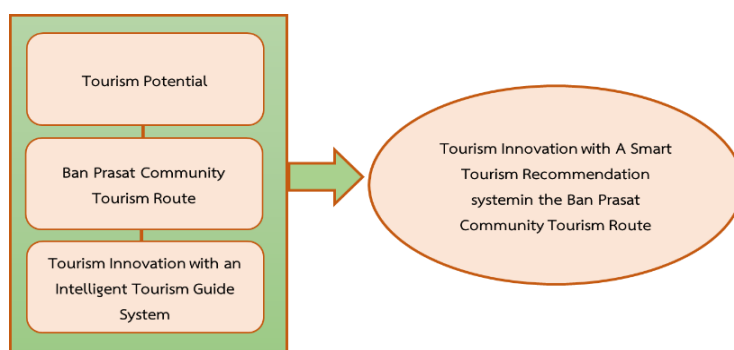

Figure1 Conceptual Framework

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในนำแนวคิดของการพัฒนานวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะมาใช้ในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว และสามารถโต้ตอบผ่านแอปพลิเคชันเพื่อให้ได้ข้อมูลเฉพาะเชิงลึก ข้อมูลพิกัดแหล่งท่องเที่ยว และข้อมูลเชิงสังคมของแหล่งท่องเที่ยวที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และยังเป็นยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทในอนาคต จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงนำมาเป็นฐานคิดเพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของ “การพัฒนาวัตกรรมการแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา” ส่งผลให้เกิดการประสานบูรณาการความรู้ ขั้วเคลื่อนองค์รวมความรู้ วางแผนเส้นทางท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีแผนที่นำทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชุมชน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาเป็นวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research : PAR) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชนธารปราสาทและชุมชนพลสงคราม จำนวน 97 คน ในชุมชนบ้านธารปราสาทจำนวน 35 คน ประกอบด้วย กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน กลุ่มทอผ้าท้องถิ่น เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม และผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการชุมชนพลสงคราม จำนวน 62 คน ประกอบด้วย กลุ่มโฮมสเตย์ กลุ่มทอเสื่อกก กลุ่มทำขนมชุมชน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กับผู้นำชุมชน ผู้ประกอบการหรือคนในชุมชนบ้านธารปราสาท ตำบลธารปราสาทและชุมชนบ้านโนนวัดตำบล พลสงครามที่เป็นสมาชิกในกลุ่มโฮมสเตย์ และสมาชิกกลุ่มอาชีพที่มีความพร้อมด้านศักยภาพกลุ่มและศักยภาพทรัพยากรเชิงพื้นที่การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท ชุมชนละ 20 คน รวมเป็น 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประเด็นคำถามประกอบด้วย ข้อมูลสภาพบริบทของชุมชน ความพร้อมด้านการศักยภาพกลุ่มและศักยภาพทรัพยากรเชิงพื้นที่ สภาพสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวในชุมชน วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการการท่องเที่ยวเส้นทางการท่องเที่ยว โอกาสและแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ โดยให้นักวิชาการจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และข้อบกพร่องของข้อคำถาม และนำมาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามข้อเสนอของผู้ทรงเชี่ยวชาญ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Object Congruence) เพื่อการประมวลผลความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดที่ได้รับการพิจารณาแบบสอบถามเป็นรายข้อพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่าเท่ากับ 1.00 ซึ่งมากกว่า 0.50 ขึ้นไป (Rovinelli and Hambleton, 1977) ดังนั้น ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิจัยและนำมาใช้ในการสอบถามได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Credibility) ของข้อมูลด้วยวิธีเทคนิคสามเส้าด้านแหล่งข้อมูล คือเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้นำ ผู้ประกอบการ สมาชิกในชุมชน และด้านวิธีรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมควบคู่กับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาถอดเทปสนทนาคำต่อคำแล้วนำมาวิเคราะห์ ตีความ เปรียบเทียบข้อมูล สังเคราะห์และนำมาสร้างข้อสรุป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งด้านปฐมภูมิร่วมกับข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการตามวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) โดยนักวิจัยและชุมชนได้ร่วมกันดำเนินงานวิจัย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยสื่อสารและ สร้างความเข้าใจร่วมกับผู้บริหารและผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการจัดทำโครงการวิจัย

3.2 สำนวณภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลบริบทชุมชนและการบริหารจัดการของชุมชนในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาและร่วมกันชุมชนเพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

3.3 การสัมภาษณ์กับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา โดยการสัมภาษณ์ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐบาล ตัวแทนผู้ประกอบการในชุมชน

3.4 นักวิจัยและชุมชนร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพ 2 พื้นที่เป้าหมายเพื่อศักยภาพ โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และ TOWS Matrix วิเคราะห์เนื้อหาาร่วมกันกับชุมชน

3.5 นักวิจัยและชุมชนลงร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ และคัดเลือกเส้นทางท่องเที่ยวและพัฒนาวัฒนธรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

3.6 กิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทให้ 2 พื้นที่กลุ่มเป้าหมาย

3.7 นักวิจัยและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมทดลองการใช้นวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

3.8 นักวิจัยและชุมชนร่วมกันวัดผลสำเร็จด้วยกิจกรรมถอดบทเรียนและประเมินผลเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลการวิจัย 3 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท โดยการใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับบริบทของชุมชน ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ วิเคราะห์ศักยภาพชุมชนด้วยการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และนำผลมาวิเคราะห์เนื้อหาในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix ร่วมกันคัดเลือกจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเพื่อขับเคลื่อนชุมชนด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท สรุปข้อมูลศักยภาพ 2 พื้นที่ ดังนี้

1.1 ข้อมูลศักยภาพชุมชนบ้านปราสาทใต้ หมู่ที่ 7 และ บ้านธารปราสาท หมู่ที่ 17 ตำบลธารปราสาท อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท ปัจจุบันมี โสมสเดย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวประมาณ 40 – 50 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 200 คน ซึ่งรางวัลที่เคยได้รับคือ รางวัลชนะเลิศ The ASEANTA AWARDS FOR EXCELLENCE IN TOURISM 1996 ในประเภท “The ASEAN Cultural Preservation Effort” และรางวัลชนะเลิศ PATA GOLD AWARDS 1994 ในประเภท PATA HERITAGE & CULTURE ซึ่งเป็นรางวัลจาก PACIFIC ASIA TRAVEL ASSOCIATION (PATA) ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรเชิงประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าของและเป็นผู้ดูแลรักษา ซึ่งทรัพยากรต่างๆ เหล่านี้สามารถสร้างรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวได้ โดยชุมชนบ้านปราสาทมีความโดดเด่นในเรื่องของแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชนซึ่งมีการจัดศูนย์เพื่อเป็นฐานการเรียนรู้

ให้กับกลุ่มผู้มาศึกษาดูงานโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนได้แก่ กลุ่มเล่นดนตรีไทยพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์เล่นดนตรี พื้นบ้าน เช่น พิณ ซอด้วง ซออู้ กลุ่มทำบายศรีสู่ขวัญและทำพิธีบายศรี กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านจากกกจันทบูรณ์ เช่น หมวก กระเป๋า แฟ้มเอกสาร วิถีชีวิตชุมชนของชาวบ้าน ปราสาทเกี่ยวกับการทำนา และบริเวณใกล้เคียงจะมีศูนย์การเรียนรู้แหล่งโบราณคดีบ้านโนนวัด มีศาลปู่ตา ซึ่งมีต้นมะขามใหญ่ขนาด 9 คนโอบ อายุหลายร้อยปีเชื้อชาวบ้านในชุมชนต่างมีความเชื่อกันว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำหมู่บ้านที่คอยปกป้องรักษาคุ้มครองชาวบ้าน และมีบ้านพักโฮมสเตย์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตคนในชุมชนและศึกษาแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท

1.2 ข้อมูลศักยภาพบ้านโนนวัด หมู่ที่ 11 ตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความโดดเด่นด้านโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งโบราณคดีระดับโลกที่มีความสมบูรณ์ทางวิชาการ มีหลักฐานการเข้ามาตั้งถิ่นฐานของชุมชนเกษตรกรรมในบริเวณนี้ต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ยุคหินใหม่ ยุคสำริด ยุคเหล็ก จนกระทั่งเข้าสู่ยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอายุเมื่อราว 4,000 ปีมาแล้ว บ้านโนนวัด มีลักษณะเป็นเนินดิน รูปร่าง ค่อนข้างกลม มีคูน้ำคันดินโบราณล้อมรอบหลายชั้น สถานที่ตั้งอยู่ในทำเลที่สามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างหลากหลาย ชุมชนบ้านโนนวัดมีกลุ่มอาชีพที่น่าสนใจได้แก่ ทอเสื่อกก พรหมเช็ดเต่า อาหารท้องถิ่นแปรรูป ซึ่งเป็นสินค้าที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น

1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทในชุมชนบ้านปราสาทใต้ บ้านธารปราสาท ตำบลธารปราสาท และบ้านโนนวัด ตำบลพลสงคราม จังหวัดนครราชสีมา โดยชุมชนได้สะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว 6 ด้าน ดัง Table 1

Table 1 Results of the potential of Ban Prasat community

Potential of Tourism	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
1. Attraction	1.The community has world-renowned tourist attractions 2. The archaeological site with the longest continuous cultural heritage in Thailand 3. The largest excavation site in Southeast Asia	There are relatively few community-based tourism routes that can attract tourists.	1.Tourists are increasingly interested in learning about local wisdom with distinct identities. 2.Connecting nearby tourist attraction networks to enhance and upgrade travel routes	1.Tourists now have more travel options in Nakhon Ratchasima province. 3. Since the COVID-19 pandemic, the number of tourists has decreased
2 Access	The transportation route features prominent landmarks for easy navigation into the community	There are relatively few signposts in the community.	Creating a tool to communicate information about community tourist attractions	The budget for community transportation development is insufficient
3. Amenity	The community provides comprehensive	The tourist service center is not yet	Government agencies can provide	Insufficient government funding for

Potential of Tourism	Strengths	Weaknesses	Opportunities	Threats
	basic infrastructure to serve tourists	fully prepared to provide services.	facilities to support the event	development support
4. Administration or Ancillary Service	1.The community has local guides. 2.The community leaders are strong and lead the groups of the Southern Isaan Community-Based Tourism Association.	Communication about tourist attractions through technology channels is relatively scarce.	1.Building a network to connect with tour companies. 2.Government agencies have provided support and knowledge in tourism management.	The community still lacks the budget for the ongoing development and management of tourist attractions, and there is no network established between districts to create tourism activities.
5. Accommodation	Homestays meet national and international standards and are capable of accommodating tourists	The community lack of budget for improving accommodations or supporting services.	Government and private sector organizations consistently provide marketing and public relations support to the community in terms of tourist attractions.	Since the COVID-19 pandemic, the number of tourists staying overnight with the community has decreased.
6. Activity	The community offers tourism activities focused on experiential learning of the local way of life	The community offers a limited variety of tourism activities.	Tourist behavior shows increasing interest in lifestyle-based activities	Many groups of Thai and domestic tourists are still not very familiar with community activities.

Source : Researcher

จากตารางการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชนร่วมกันอภิปรายกลุ่มเพื่อสะท้อนแนวทางการพัฒนา ศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยว นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix พบว่า มี 4 แนวทางหลักสำคัญดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) คือ สร้างเส้นทางท่องเที่ยวโดย ชุมชนที่มุ่งเน้นผสานกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนร่วมกับวิถีชีวิตชุมชน 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) คือ การนำ เทคโนโลยีมาใช้สื่อสารข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และแผนที่นำทางไปยัง แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) การสร้างพันธมิตรเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงกิจกรรม โดยผู้นำชุมชนและเครือข่าย และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT) คือ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ดัง Table 2

Table 2 An analysis of tourism management potential through TOWS Matrix

Factors	Strengths	Weaknesses
	1.The community has world-renowned tourist attractions. 2. Homestays meet national and international standards. 3. The community leaders are strong and lead the groups of the Southern Isaan Community-Based Tourism Association.	1. There are relatively few community-based tourism routes that can attract tourists. 2. Communication about tourist attractions through technology channels is relatively scarce.
Opportunities	SO	WO
1. Connecting nearby tourist attraction networks to enhance and upgrade travel routes 2. Creating a tool to communicate information about community tourist attractions	Developing community-based tourism routes that focus on integrating tourism activities with the local way of life	The application of technology for travel recommendations and information sharing to navigate tourists to points of interest
Threats	ST	WT
1.Tourists now have more travel options in Nakhon Ratchasima province. 2. Many groups of Thai and domestic tourists are still not very familiar with community activities.	Building partnerships to develop activity linkages led by community leaders and stakeholders.	Developing diverse tourism activities

Source : Researcher

2. ผลการวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท และหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

จากการจัดกิจกรรมอภิปรายกลุ่มของคนชุมชนและ ภาควิชาเครือข่ายเพื่อค้นหาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถนำมากำหนดเส้นทางการท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนได้จัดออกแบบเส้นทางการท่องเที่ยว และร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยว ได้ผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวที่ภาควิชาเครือข่ายได้ร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่นำแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนมาจัดเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวของเครือข่ายบ้านปราสาทที่เกิดขึ้นในเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกันออกแบบเพื่อกำหนดเส้นทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงพื้นที่การท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง จำนวน 3 เส้นทาง ดังนี้

2.1.1 เส้นทางที่ 1 เส้นทางการท่องเที่ยวบ้านธารปราสาทมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ดังนี้ 1) กิจกรรมไผ่ศาลปู่ตา 2) ชมพิพิธภัณฑสถานโบราณคดีบ้านปราสาท 3) พิพิธภัณฑสถานกลุ่มชุดคันที่ 2 4) พิพิธภัณฑสถานกลุ่มชุดคันที่ 3 4) สะพานตะโกนรัก (สะพานไม้เก่าแก่ที่มีอายุ 3,000 ปี) 5) กลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อของชุมชน 6) อนุสรณ์สถานวีรกรรมทุ่งสัมฤทธิ์

2.1.2 เส้นทางที่ 2 เส้นทางท่องเที่ยวบ้านโนนวัด ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ประกอบด้วย 1) ศูนย์การเรียนรู้แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บ้านโนนวัด 2) ไหว้พระที่วัดมะรุ้ม (หลวงพ่อหรีง) ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ตั้งขึ้นสมัยพระเจ้าทรงธรรมองค์ที่ 21 แห่งกรุงศรีอยุธยา 3) ชมปราสาทปรangkพลสงครามเป็นอโรคยาศาล 1 ใน 102 แห่ง ที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 4) ชมป่าชุมชนของบ้านโนนวัด ตำบลพลสงคราม 5) กลุ่มอาชีพทอเสื่อกกซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน

2.1.3 เส้นทางที่ 3 เส้นทางท่องเที่ยวบ้านปราสาท ซึ่งเป็นเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างบ้านธารปราสาท ตำบลธารปราสาทและ บ้านโนนวัด ตำบลพลสงคราม ทำให้สามารถจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงได้ 1 วัน มีกิจกรรมดังนี้ 1) กิจกรรมไผ่ศาลปู่ตา 2) ชมพิพิธภัณฑสถานโบราณคดีบ้านปราสาท 3) ชมพิพิธภัณฑสถานกลุ่มชุดคันที่ 2 และ กลุ่มที่ 3 4) ชมกิจกรรมกลุ่มหัตถกรรมของชุมชน 5) ชมศูนย์การเรียนรู้แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บ้านโนนวัด 6) ไหว้พระวัดมะรุ้ม หลวงพ่อหรีง และ 7) ชมปราสาทปรangkพลสงคราม จากเส้นทางท่องเที่ยวที่ภาคีเครือข่ายได้ร่วมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ นำมากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน หรือ 1 วัน หรือ 2 วัน 1 คืน ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว

Figure 2 Ban Than Prasat Tourist Route

Figure 3 Non Wat Village Tourist Route

Figure 4 Ban Prasat Tourist Route

2.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จากการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชนบ้านปราสาทใต้ ตำบลธารปราสาท และบ้านโนนวัด ตำบลพลสงคราม อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมาพบว่า สิ่งที่ชุมชนต้องการได้รับการพัฒนาด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วย ต้องการให้ชุมชนมีระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และพิกัดหรือ แผนที่ Google Map ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจมาท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง ต้องการเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีสำหรับการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อให้นักท่องเที่ยวภายในและต่างประเทศได้รับทราบข้อมูลของชุมชน ส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนท่องเที่ยวสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการประชาสัมพันธ์ และ ส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนการสร้างเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และเรียนรู้กับภาคีเครือข่าย และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการจัดทำแผนที่ โฮมสเตย์ หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างตัวตนให้กับผู้ประกอบการในชุมชน

3. ผลการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท

ผลการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทผ่านกิจกรรมพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยว ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมการท่องเที่ยว ทดลองการใช้เครื่องมือ นวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ จัดเวทีถอดบทเรียนการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ และการประเมินผลความพึงพอใจของนวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ สรุปผลได้ 4 ประเด็น ดังนี้

3.1 การพัฒนาระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะประกอบด้วยการพัฒนาองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ 1) พัฒนาระบบโต้ตอบอัตโนมัติ (Chatbot) โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) สำหรับตอบคำถามของนักท่องเที่ยวแบบอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ดูแลระบบมาตอบคำถามให้ มีการพัฒนาระบบที่ทำงานบนแอปพลิเคชัน LINE ในการตอบคำถามนักท่องเที่ยวแบบอัตโนมัติ โดยสร้างโปรแกรม Chatbot ด้วยแอปพลิเคชัน LINE ที่ประสานการทำงานกับแอปพลิเคชัน Google Dialogflow ที่เป็นเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ ทำให้ระบบ Chatbot เข้าใจภาษาธรรมชาติที่มนุษย์ใช้สื่อสารระหว่างกันเสมือนเป็นการตอบคำถามโดยมนุษย์ โดยตั้งชื่อบัญชี LINE ของระบบ Chatbot ด้วยชื่อ “Ban Prasat Travel” ซึ่งกลไกการทำงานของระบบ Chatbot ที่ใช้ในการตอบคำถามแบบอัตโนมัติ จะมีการสร้างริชเมนู (Rich Menu) ใช้เป็นเมนูลดแทนการพิมพ์คำถามและพิมพ์คำถามด้วยแป้นพิมพ์ โดยระบบ Chatbot จะแบ่งกลุ่มคำถามออกเป็น 7 กลุ่ม ได้แก่ คำถามท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ คำถามท่องเที่ยววิถีชุมชน คำถามการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ คำถามที่พักโฮมสเตย์ คำถามร้านอาหาร คำถามศูนย์ข้อมูล และ คำถามอื่น เพื่อแนะนำการท่องเที่ยว โดยระบบ Chatbot ตอบคำถามได้ 2 ภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเนื้อหาของคำตอบเป็นข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แผนที่นำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนภาพและวิดีโอแนะนำแหล่งท่องเที่ยวตามที่นักท่องเที่ยวสอบถาม และ 2) พัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับการสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา โดยเว็บไซต์เป็นช่องทางที่สามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทได้ชัดเจน

Figure 5 Work Flow Chatbot.

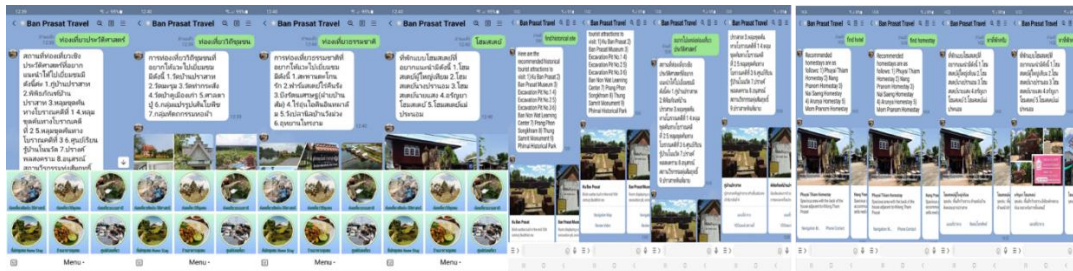

Figure 6 Interactive screen for searching information in two languages and interactive screen with rich menu

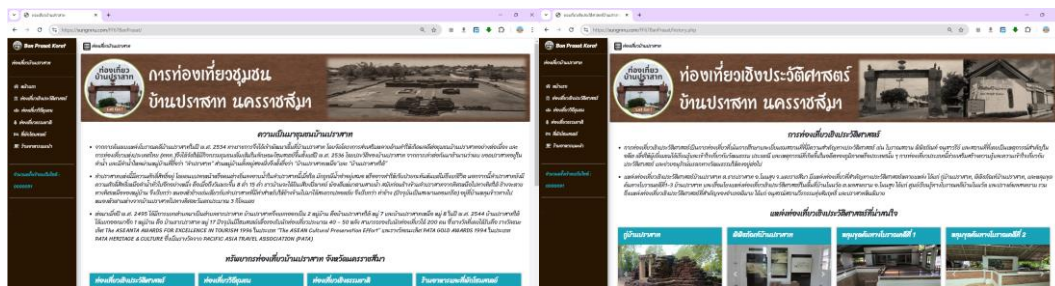

Figure 7 Ban Prasat Tourism Website

3.2 ผลการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวด้วยการใช้ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ช่วยนำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว 3 เส้นทาง โดยทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวด้วยการใช้ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะใช้นำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลการทดสอบ พบว่า ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะสามารถตอบคำถามและนำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

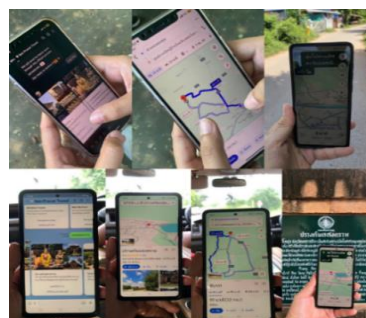

Figure 8 Navigating to tourist attractions with an intelligent tourist guide system

3.3 ผลการถอดบทเรียนการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ และประเมินผลความพึงพอใจของนวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ พบว่า

3.3.1 คนในชุมชนได้รับองค์ความรู้จากการจัดโครงการการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ซึ่งมีการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย ประกอบด้วย สามารถการวางแผนเส้นทางท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ มีแผนที่นำทางไปยังจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชุมชน เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เทคโนโลยีนี้จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ และเทคโนโลยีระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเป็นระบบที่ช่วยยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวได้ด้วย

3.3.2 องค์ประกอบความสำเร็จในการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า คนในชุมชนมีความสามัคคีกัน ร่วมกันวางแผนพัฒนาชุมชนเพื่อการพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเช่น จัดโปรแกรมท่องเที่ยว จัดโปรแกรม ปันจักรยานย้อนรอยประวัติศาสตร์ หรือย้อนรอยอารยธรรม 3,000 ปี เป็นต้น ดังนั้น คนในชุมชนควรร่วมกันกระจายข้อมูลของระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะให้คนในชุมชนได้รับรู้เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างด้วยการเผยแพร่ในสถาบันการศึกษา ศูนย์เรียนรู้ องค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชุมชนเพิ่มขึ้น

3.2.3 ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงานการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นสรุปได้ว่า คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุจึงไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้ ขาดความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีจึงทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่น หรือนักท่องเที่ยวได้ ไม่มีโทรศัพท์ หรือไม่มีอินเทอร์เน็ตทำให้ไม่สามารถใช้เทคโนโลยีได้

3.2.4 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้งานระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะด้านความถูกต้องของแผนที่นำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว รองลงมา ความพึงพอใจในการนำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะด้านความสามารถของระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ

สรุปและการอภิปรายผล

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยอภิปรายวัตถุประสงค์ 3 ประเด็น ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมาพบว่า มีศักยภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยชุมชนที่มุ่งเน้นผลงานกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนประวัติศาสตร์ร่วมกับวิถีชีวิตชุมชน โดยทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทส่วนใหญ่มีความโดดเด่นด้านโบราณคดีก่อนประวัติศาสตร์ เป็นแหล่งโบราณคดีระดับโลกที่มีความสมบูรณ์ทางวิชาการ มีแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของชุมชน อันเป็นฐานการเรียนรู้สำคัญของชุมชน ชุมชนบ้านปราสาทมีบ้านพักโฮมสเตย์เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนและศึกษาเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีบ้านปราสาทซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Klinmuenwai (2023) พบว่า การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลธารปราสาท อำเภอ

โนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ชุมชนตำบลธารปราสาทมีศักยภาพด้านกิจกรรมท่องเที่ยวและเส้นทางการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งโบราณคดี จากการวิเคราะห์ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านปราสาทด้วยการใช้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยการใช้เครื่องมือ SWOT Analysis จากการศึกษาของ Gurel and Tat (2017) เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรคในการดำเนินงานที่สามารถนำเสนอการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อชุมชน และกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในอนาคตของชุมชน ซึ่งผลการวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนภาพรวมคือ ชุมชนมีศักยภาพเชิงพื้นที่มีแหล่งโบราณคดี หลุมขุดค้นที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีโฮมสเตย์ที่ผ่านการประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จุดอ่อน คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนยังมีจำนวนน้อย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวยังไม่ค่อยมีความพร้อมในการบริการ โอกาส คือ การนำเทคโนโลยีมาสร้างเครื่องมือเพื่อสื่อสารข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน หน่วยงานภายนอกส่งเสริม กลุ่มอาชีพชุมชนท่องเที่ยวและการเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรในพื้นที่ และการเชื่อมโยงเครือข่ายของแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณที่ใกล้กับชุมชนบ้านธารปราสาทเพื่อพัฒนาระดับเส้นทางการท่องเที่ยว อุปสรรค คือ เส้นทางการท่องเที่ยวในชุมชนที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อย และนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศหลายกลุ่มยังไม่ค่อยรู้ข้อมูลของกิจกรรมชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwanvijit et al. (2024) ศึกษาการพัฒนาโมเดลธุรกิจท่องเที่ยววิถีประมงพื้นถิ่นและชนกนิปลาสามน้ำ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาพบว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายจะช่วยให้ชุมชนฯ ได้รู้ตนเอง รู้จักสภาพแวดล้อมได้ชัดเจนขึ้น และได้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายนอกพื้นที่ รวมทั้งผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชนฯ ซึ่งจะเป็ประโยชน์อย่างมากต่อการวางแผนในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามบริบทของชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wiyaporn et al. (2021) ที่ศึกษาแนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ย่านเมืองเก่า อำเภอเมืองจังหวัดภูเก็ตพบว่า ภาครัฐควรทำความร่วมมือกับคนในชุมชนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย ภาครัฐควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้าน การพัฒนาการท่องเที่ยวมาอบรมให้ความรู้กับชาวบ้านอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ หลังจากทีชุมชนได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ศักยภาพร่วมกันแล้วจึงได้นำผลการวิเคราะห์ศักยภาพตามเครื่องมือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) มาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์ โดยใช้เครื่องมือ TOWS Matrix ตามแนวคิดของ David (2011) เพื่อคัดเลือก จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคใช้ในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านปราสาทมี 4 แนวทางหลักสำคัญดังนี้ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO) คือ สร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์โดยชุมชนที่มุ่งเน้นผสมผสานกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนประวัติศาสตร์ร่วมกับวิถีชีวิตชุมชน 2) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว โดยแนะนำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และแผนที่นำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ 3) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST) การสร้างพันธมิตรเพื่อพัฒนาการเชื่อมโยงกิจกรรมโดยผู้นำชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาร่วมเชื่อมโยง และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT) คือ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ว่าชุมชนบ้านธารปราสาท และบ้านโนนวัดมีทรัพยากรที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และยกระดับการท่องเที่ยวที่สามารถขับเคลื่อนได้ด้วยนวัตกรรมทางการท่องเที่ยวซึ่งนำไปสู่สู่การพัฒนาที่สำคัญด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมในอนาคต

2. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวในเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาท พบว่า เส้นทาง

ที่เกิดจากการนำแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนที่เชื่อมโยงระหว่างบ้านธารปราสาทและ บ้านโนนวัด ได้ 3 เส้นทาง ประกอบด้วย เส้นทางที่ 1 คือ เส้นทางการท่องเที่ยวบ้านธารปราสาทมีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เส้นทางที่ 2 คือ เส้นทางท่องเที่ยวบ้านโนนวัด และเส้นทางที่ 3 คือ เส้นทางท่องเที่ยวบ้านปราสาท ซึ่งเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายบ้านปราสาทร่วมกันออกแบบเพื่อกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงพื้นที่การท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียงที่นำมากำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบครึ่งวัน หรือ 1 วัน หรือ 2 วัน 1 คืน ได้อย่างหลากหลายตามความต้องการของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวคิดของ Goeldner and Ritchie (2012) ว่ารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์จะเป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษา เรียนรู้ ชื่นชมประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนจึงต้องมีการกำหนดรูปแบบและเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการการท่องเที่ยวตามความต้องการอย่างประทับใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวซ้ำอย่างต่อเนื่อง โดยแนวทางการพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านปราสาทที่คนในชุมชนต้องการคือ การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้มีระบบฐานข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และพิกัดหรือ หมุดแผนที่ Google Map แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจมาท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง

3. สรุปผลพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะเพื่อยกระดับการท่องเที่ยวเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่ 1) การพัฒนาระบบโต้ตอบอัตโนมัติ (Chatbot) โดยใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ สำหรับการตอบคำถามของนักท่องเที่ยวแบบอัตโนมัติโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ดูแลระบบมาตอบคำถามให้นักท่องเที่ยว ที่มีการพัฒนาระบบในรูปแบบของโปรแกรม Chatbot ที่ทำงานบนแอปพลิเคชัน LINE ในการตอบคำถามนักท่องเที่ยวแบบอัตโนมัติ และ 2) พัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับการสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา โดยเว็บไซต์เป็นช่องทางที่สามารถนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทได้ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัย Buachum and Klaasa (2022) ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชันในรูปแบบแชทบอทบริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงข้อมูลกับผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดชัยนาทโดยรวบรวมข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ชุมชน สืบหาข้อมูลเชิงพื้นที่ และออกแบบและพัฒนาต้นแบบแอปพลิเคชันแชทบอทบริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้สถาปัตยกรรมระบบต้นแบบแอปพลิเคชันแชทบอทบริการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ใช้โปรแกรมสื่อสารแชทไลน์ (LINE) เป็นส่วนประสานงานผู้ใช้งานกูเกิลแพลตฟอร์ม โดยผลการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวด้วยการใช้ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ ช่วยนำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามความต้องการของนักท่องเที่ยวพบว่า ระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะสามารถตอบคำถามและนำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ และผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะพบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ระดับ มากที่สุด โดยความพึงพอใจในการใช้งานระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะด้านความถูกต้องของแผนที่นำทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวของระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะ สอดคล้องกับงานวิจัย Sookkhee and Chatree (2024) ศึกษาการพัฒนาแอปพลิเคชัน “น้องลำดวน” ไลน์แชทบอท เพื่อแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งความพึงพอใจในระบบแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งไลน์แชทบอทเป็นแอปพลิเคชันที่ง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน มีการโต้ตอบ กับผู้สนทนาและสามารถให้ข้อมูลจำเป็นผ่านการสนทนาในไลน์แชทบอทได้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยว ทั้งนี้ งานวิจัยนี้จะมีความต่างจากงานวิจัยอื่นคือ มีการพัฒนาเทคโนโลยีอยู่ 2 ส่วนได้แก่ การใช้เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในรูปแบบของโปรแกรม Chatbot ที่ทำงานบนแอปพลิเคชัน LINE ประสานการทำงานกับแอปพลิเคชัน Google Dialogflow ควบคู่กับการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อใช้เป็นช่องทางสำหรับการสื่อสารข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปราสาทได้อย่างสะดวกและเข้าถึงชุมชนได้ง่ายมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวอัจฉริยะต้องเกิดจากส่วนร่วมของชุมชน ภาคีเครือข่าย ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความท้าทายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ เกิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้ขับเคลื่อนกิจกรรมและยกระดับประสิทธิภาพการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในพื้นที่โบราณคดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานภาคราชการสามารถนำผลการดำเนินงานนี้ไปกำหนดนโยบายส่งเสริมสนับสนุนกลุ่มอาชีพเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนฐานทรัพยากรชุมชน และส่งเสริมด้านการตลาดในพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในเส้นทางการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับชุมชนเครือข่ายในพื้นที่ใกล้เคียง

1.2 ควรสื่อสารประชาสัมพันธ์นวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปราสาทไปยังหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการประชาสัมพันธ์และขยายผลของนวัตกรรมในวงกว้าง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตหรือการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นเช่น ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่องเที่ยวแหล่งธรรมชาติ เป็นต้น

2.2 งานวิจัยในอนาคตอาจมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและศักยภาพของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้อำนวยความสะดวกในการจัดเก็บแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในแต่ละเขตพื้นที่เพื่อให้เชื่อมโยงผู้ประกอบการในชุมชนมากขึ้น

2.3 ควรนำชุดความรู้ที่ได้จากพัฒนานวัตกรรมการท่องเที่ยวด้วยระบบแนะนำการท่องเที่ยวอัจฉริยะในเส้นทางการท่องเที่ยวไปใช้พัฒนารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเพื่อให้เกิดโครงการ/กิจกรรม ที่นำไปใช้ในพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่อง

2.4 ควรศึกษาพฤติกรรม ทักษะ และความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมถึงความสัมพันธ์ของนักท่องเที่ยวและชุมชนการท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวผสมผสานกับยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของระดับจังหวัดและระดับประเทศ

เอกสารอ้างอิง

- Buachum, S., & Klaasa, P. (2022). Developing chatbot service application for tourism and community products guide in Chainat Province. *Chandrakasem Rajabhat University Journal of Graduate School*. 17(1), 51–62. retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/journalgrdcru/article/view/256522>
- Chatchakul, N. (2014). *Tourism industry* (6th ed). Chulalongkorn University.
- David, Fred R. (2011). *Strategic management: Concepts and cases* (13th ed). Prentice Hall.
- Goeldner, C. R., & Ritchie, J. B. (2012). *Tourism: Principles, practices, philosophies*. John Wiley & Sons.
- Gurel, E., & Tat, M. (2017). SWOT analysis: A theoretical review. *The Journal of International Social Research*, 10, 994-1006. DOI: <https://doi.org/10.17719/jisr.2017.1832>
- Jittangwattana, B. (2015). *Marketing management for the tourism industry* (2nd ed). Fern Khluang Printing and Publishing.
- Klinmuenwai, K. (2024). A study of potential of community-based tourism to create a tourism route model and activities in Than Prasat Sub-district, Non Sung District, Nakhon Ratchasima Province. *Burapha Journal of Business Management, Burapha University*. 13(1), 21-44. retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/BJBM/article/view/265967>
- Mell, P., & Grance, T. (2011). The nist definition of cloud computing. *National Institute of Standards and Technology*, Special Publication 800-145. DOI: <https://doi.org/10.6028/NIST.SP.800-145>
- Mondal, D. (2025). Encouraging digital participation of communities in tourism development: The future of AI, VR and blockchain for local communities. *International Journal of Financial Regulation, Compliance and Innovation*, 2(2), 125-137. retrieved from <https://researchlakejournals.com/index.php/IJFRCI/article/view/597>
- National Economic and Social Development Board, Office. (2023). *National economic and social development plan vol. 13 (2023-2027)*. https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf
- Nilsson, N. J. (2009). *The quest for artificial intelligence*. Cambridge University Press.
- Pike, S. D. (2008). *Destination marketing : An integrated marketing communication approach*. Butterworth-Heinemann.
- Rid, T. (2016). *Rise of the machines: A cybernetic history*. WW Norton & Company.

- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift Voor Onderwijs Research*. 2, 49-60. retrieved from <https://scispace.com/pdf/on-the-use-of-content-specialists-in-the-assessment-of-4ym9syx9ph.pdf>
- Ruparelia, N. B. (2016). *Cloud computing*. Mit Press.
- Sanjiwani, I. G. A. M., Anggraheni, R. R. R., Puspita, N. N. H., & Utama, I. K. (2025). Enhancing hospitality quality and implementing an artificial intelligence (AI)-based chatbot in Bakas tourism village, Klungkung. In *international conference on sustainable green tourism applied science-social applied science 2025 (ICOSTAS-SAS 2025)* (pp. 634-643). Atlantis Press.
- Sheikh, H., Prins, C., & Schrijvers, E. (2023). Artificial intelligence: Definition and background. In *mission AI: The new system technology* (pp. 15-41). Cham: Springer International Publishing.
- Sookhee, B., & Chatree, J. (2024). Developing the “Nong Lamduan” line chatbot application to recommend tourist attractions in Sisaket Province. *Journal of Applied Information Technology*, 10(1), 83-95. retrieved from <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/project-journal/article/view/251930>
- Suwanvijit, W., Kongrod, J., & Pakdee, S. (2024). The development of a business model for local fishing tourism and the promotion of consumption of estuarine fish, with the involvement of the communities in the Songkhla Lake Basin. *Economics and Business Administration Journal, Thaksin University*, 16(3), 21-40. DOI: <https://doi.org/10.55164/ecbajournal.v16i3.267236>
- Wiyaporn, S., Chaiyasirinrot, T., & Sinsomboonthong, R. (2021). Guidelines for potential development of historical tourism Old Town Mueang District Phuket Province. *The Journal of Pacific Institute of Management Science*, 7(1), 177-185. retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pacific/article/view/249794>
- World Tourism Organization. (2018). *Understanding tourism: Basic glossary*. https://webunwto.s3-eu-west-1.amazonaws.com/2019-08/glossary_EN.pdf